

Informatienotitie Veiligheidsregio Hollands Midden**1. Algemeen**

Onderwerp:	Regionale rapportage scan 2-meting	Opgesteld door:	A. Heus-van den Berg (BGC)
Voorstel t.b.v. vergadering:	Algemeen Bestuur	Datum:	13 november 2014
Agendapunt:	B.9	Bijlage(n):	3
Portefeuille:	M. Schoenmaker (DB) R. Bitter (VD)	Status:	Besluitvormend
Vervoltraject besluitvorming:	-	Datum:	-

2. Toelichting*2-meting scan*

Van januari t/m april 2014 is de 2-meting van de scan gemeentelijke processen crisisbeheersing bij alle gemeenten van Hollands Midden uitgevoerd (hierna scan). Voor Alphen aan den Rijn was er vanwege de fusie met Boskoop en Rijnwoude, geen sprake van een 2-meting maar van een 0-meting. Wegens het tijdelijk uitvallen van een van de medewerkers van BGC heeft de regionale rapportage op zich laten wachten en is de oorspronkelijke tijdlijn uit het plan van aanpak van het project niet gehaald.

Met behulp van de scan hebben we inzicht gekregen in de huidige crisisorganisaties om door te kijken naar een meer hedendaagse bevolkingszorg. Ook geven we met de scan antwoord op de vraag in hoeverre gemeenten voldoen aan het normenkader gemeentelijke processen (vastgesteld Algemeen Bestuur 31 maart 2011).

Conclusie

De algemene conclusie is dat gemeenten in grote lijnen voldoen aan het normenkader. Een enkele gemeente heeft nog wat werk te doen om aan een aantal normen te voldoen. Ook zijn er normen waar meerdere gemeenten niet aan willen voldoen. Bijvoorbeeld omdat de investering om aan de norm te voldoen te groot is of omdat de norm achterhaald is. Een voorbeeld van zo'n achterhaalde norm is het hebben van een noodstroomvoorziening in een opvanglocatie. Een overzicht van de resultaten van een aantal normen is bij deze beslisnotitie gevoegd (bijlage 1) en maakt ook onderdeel uit van de regionale rapportage van de scan.

Toekomst en normenkader

Vanaf 2013 is met het bestuur, met gemeentesecretarissen en MOV'ers veel gesproken over bevolkingszorg in de toekomst. In de scangesprekken is de toekomst van de bevolkingszorg ook aan bod gekomen. Gemiddeld genomen zijn gemeentesecretarissen en MOV'ers enthousiast over de nieuwe visie op bevolkingszorg. De regiegroep gemeentesecretarissen heeft de Coördinerend Functionaris, het BGC en de MOV'ers verzocht om het thema 'Bevolkingszorg op orde 2.0' uit te werken. Het project behelst de uitwerking van een efficiëntere en effectievere organisatievorm van de gemeentelijke bevolkingszorgprocessen in het kader van de nieuwe visie. Daarnaast wordt bekeken hoe het normenkader geactualiseerd of aangepast kan worden.

Naar aanleiding van de scan is gekeken naar de normen uit het normenkader. Op basis van de scangesprekken en de resultaten van de scan kunnen wel al uitspraken worden gedaan over de huidige normen (zie bijlage 2). Er zijn gedachten gevormd over welke normen kunnen vervallen;

welke normen goed zijn om te behouden en anders te formuleren; en welke normen nader bezien moeten worden in het kader van de ontwikkeling naar Bevolkingszorg 2.0.

3. Kader

Het kader voor de scan gemeentelijke processen wordt gevormd door het regionaal beleidsplan VRHM 2012-2015. Bij de beleidsprioriteit 'versterking gemeentelijke kolom' is als resultaat opgenomen dat alle gemeenten op 1 januari 2014 voldoen aan het normenkader VRHM. Als actie is hierbij geformuleerd dat de 2-meting van de scan wordt uitgevoerd in 2014.

4. Consequenties

De uitkomsten van de scan gemeentelijke processen vormen input voor het project Bevolkingszorg 2.0 Hollands Midden. Verder bekijkt iedere gemeente zijn eigen gemeentelijke rapportage en neemt indien gewenst maatregelen om zaken te verbeteren. Geadviseerd is in verband met de beschouwing van het huidige normenkader geen nieuwe energie te steken in het voldoen aan normen waar nu nog niet aan voldaan wordt, eventueel reeds genomen initiatieven blijven wel doorlopen.

5. Implementatie en communicatie

- *Implementatie*: n.v.t.
- *Communicatie*: door middel van een bericht op de website van de veiligheidsregio en in de nieuwsbrief van de veiligheidsregio, wordt over resultaten van de scan gecommuniceerd.

6. Bijlagen

1. Overzicht van de resultaten van een aantal normen
2. Gedachten over normen op basis van de scan
3. Regionale rapportage 2-meting scan gemeentelijke processen

Bijlage 1: Overzicht van de resultaten van een aantal normen – per 1-4-2014

Norm	Toelichting	Duin- en Bollenstreek						Midden-Holland					Rijn- en Veenstreek			Bevolkingszorg regio Leiden				
		H'gom	Lse	K'wijk	N'wijk	N'hout	Teyl	B-R	Gda	K5	W'veen	Zplas	AdR	KenB	N'koop	Ldn	L'dorp	Oegst	V'sch	Z'wde
Continuïteit crisisorganisatie																				
72 uur continu kunnen functioneren		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Sectie Bevolkingszorg																				
ACommandant Bevolkingszorg		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Staffunctionaris Bevolkingszorg		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Communicatieadviseur ROT		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Middelen																				
Voorbereide crisisruimte BT		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja
Faciliteiten minimaal 1x per kwartaal getest		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja
Noodstroomvoorziening gemeentelijk crisiscentrum binnen 45 min. beschikbaar of uitwijk-regeling met naburige gemeente		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Aangesloten op noodcommuni-catievoorziening (NCV)		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Noodcommunicatievoorziening tweemaandelijks getest		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Alarmeren en bereikbaarheid																				
Piketvorm Sectie Bevolkingszorg (ROT)																				
AC Bevolkingszorg	Hard piket i.c.m. (sub)regionale pool	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Staffunctionaris Bevolkingszorg	Hard piket i.c.m. (sub)regionale pool	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Communicatieadviseur ROT	Hard piket o.b.v. regionale pool	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Oefeningen																				
Alarmeringsoefening minimaal 1x per kwartaal		Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja
Opkomst oefening minimaal 1x per jaar		Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
Opleiden trainen en oefenen																				
Medewerkers volgen jaarlijks training/oefening		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Trainingen en oefeningen worden geëvalueerd		Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja

Bijlage 2: Gedachten over normen op basis van de scan

Normen die kunnen vervallen
<ul style="list-style-type: none">- BT / TBZ / Sectie Bevolkingszorg ROT bestaat uit bepaalde leden¹- Per proces aantal functies vastgesteld en 3 mensen per functie benoemd¹- Faciliteiten crisisruimtes BT / TBZ ieder kwartaal getest²- Noodstroomvoorziening gemeentelijk crisiscentrum³- Medewerkers hebben een rampenidentificatiepas- Gemeenten maken gebruik van RCP¹- Gemeentespecifieke uitwerkingen RCP vastgesteld¹- Medewerkers zijn bekend met de voor hen relevante plannen¹- Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn vastgelegd en gecommuniceerd¹- Opkomsttijden en piketten¹- Crisisorganisatie opgeleid en geoefend om netcentrisch te werken en kan LCMS hanteren⁴- BT / TBZ houden eigen beeld bij en stellen dit beschikbaar voor het totaalbeeld (LCMS)⁵- Gebruik bronbestanden- Medewerkers volgen jaarlijks een training of oefening
Normen om te behouden en anders te formuleren
<ul style="list-style-type: none">- Gemeente stelt tijd beschikbaar voor voorbereiding op crisisbeheersing- Min. x fte MOV per gemeente (afhankelijk van aantal inwoners)- Aansluiting op NCV en minimaal tweemaandelijks testen- Voorbereide crisisruimtes BT / TBZ, die binnen 55 minuten na alarmering zijn ingericht- Uitwijkregeling met naburige gemeente- Evaluaties van oefeningen en incidenten verwerken in plannen- Alarmerings- en opkomstoefeningen- Medewerkers zijn voldoende opgeleid- Trainingen en oefeningen worden geëvalueerd om verbeteringen aan te brengen in de crisisorganisatie
Normen om te bezien in het licht van Bevolkingszorg op orde 2.0
<ul style="list-style-type: none">- Crisisorganisatie in staat 72 uur continu te kunnen functioneren⁵- Aanwijzen opvanglocaties, die binnen 45 min. beschikbaar zijn, en voorzien zijn van noodstroom- Gemeenten beschikken over een aantal plannen als plan voor juridische ondersteuning- Afspraken met partners (derden)- Opkomsttijden bekend gemaakt aan medewerkers crisisorganisatie- Informatiemanagement / Informatievoorziening

¹ Staat beschreven in het Regionaal Crisisplan.

² Door dagelijks gebruik is apart testen niet noodzakelijk.

³ Kostenaspect.

⁴ Staat beschreven in het Referentiekader netcentrisch werken.

⁵ Volgens Wvr gaat het om 'onafgebroken functioneren'. Dit wordt meegenomen in project Bevolkingszorg 2.0. 2

Regionale rapportage 2-meting Scan gemeentelijke processen bevolkingszorg

1. Inleiding

Van januari t/m april 2014 is de 2-meting van de scan gemeentelijke processen crisisbeheersing bij alle gemeenten in de Veiligheidsregio Hollands Midden uitgevoerd (hierna scan). Voor Alphen aan den Rijn was er vanwege de fusie met Boskoop en Rijnwoude, geen sprake van een 2-meting maar van een 0-meting.

De scan (zie voor het proces pag. 9) is het vervolg op de eerder gehouden metingen in 2010 en 2012. Met behulp van de scan hebben we inzicht gekregen in de huidige crisisorganisaties bij de gemeenten en in hoeverre gemeenten voldoen aan het vastgestelde normenkader gemeentelijke processen (Algemeen Bestuur 31 maart 2011). We hebben in de scangesprekken ook van gedachten gewisseld over waar we staan met bevolkingszorg in de gemeentelijke crisisorganisatie. Daarnaast is vooruit gekeken naar de gewenste ontwikkelingen. Waar willen we heen met bevolkingszorg, inhoudelijk en qua organisatie? Van nu naar de toekomst, een meer hedendaagse bevolkingszorg.

In deze regionale rapportage komen achtereenvolgens aan bod: conclusies uit de scan; het normenkader en de toekomst; en een korte toelichting op het proces van de scan. Er zijn twee bijlagen bijgevoegd:

- bijlage 1. Gedachten over normen op basis van de scan en
- bijlage 2. Overzicht van de resultaten van een aantal normen.

2. Conclusies

Uit de scan zijn algemene conclusies te trekken en conclusies per onderwerp uit het normenkader. De onderwerpen uit het normenkader zijn:

- organisatie
- planvorming
- alarmeren en bereikbaarheid
- informatiemanagement en –voorziening en
- opleiden, trainen, oefenen.

Algemeen

Gemeenten vinden veiligheid van groot belang voor de samenleving. Mensen moeten zich veilig kunnen voelen. Veiligheid is een breed beleidsterrein en niet alleen gericht op crisisbeheersing. Het onderwerp crisisbeheersing leeft in de gemeenten. De gemeenten in de Veiligheidsregio Hollands Midden zijn bewust met crisisbeheersing bezig.

De algemene conclusie is dat de gemeenten in grote lijnen voldoen aan het normenkader.

Een enkele gemeente heeft nog wat werk te doen om aan een aantal normen te voldoen. Ook zijn er normen waar meerdere gemeenten niet aan willen voldoen. Bijvoorbeeld omdat de investering om aan de norm te voldoen te groot is of omdat de norm achterhaald is. Een voorbeeld van zo'n achterhaalde norm is het hebben van een noodstroomvoorziening in een opvanglocatie.

Een andere conclusie is dat de gemeenten op regionaal niveau met elkaar samen geregeld hebben dat ze aan een aantal normen voldoen. Dit geldt voor de volgende normen:

- √ Beleidsteam: Informatiemanager en Communicatieadviseur.
- √ Team Bevolkingszorg: Informatiecoördinator.
- √ Sectie Bevolkingszorg in het ROT.
- √ Teamleider Communicatie.

Voor bovenstaande functionarissen zijn regionale pools geformeerd. Inmiddels zijn ook voor diverse andere crisisfunctionarissen regionale pools ingericht met name voor cruciale communicatiefuncties. Deze maken echter geen deel uit van het normenkader en zijn daarom hierboven niet benoemd.

Rode draden

Naar aanleiding van de scan kan ook geconcludeerd worden dat:

- sprake is van een intensievere samenwerking binnen de clusters ten aanzien van de crisisorganisatie, piketten, alarmering en opleiden-traineren-oefenen (OTO);
- meer OTO-activiteiten zijn gerealiseerd;
- sprake is van een verhoogde betrokkenheid van crisisfunctionarissen;
- de Oranje Kolom steviger in zijn schoenen staat ten aanzien van crisisbeheersing dan voorheen.

Trots

In de scangesprekken is gevraagd waar gemeenten trots op zijn. Gemeenten zijn trots op de kwaliteitsslag die de afgelopen jaren is ingezet; op de ontwikkelingen binnen de clusters; op het onderlinge vertrouwen; op de motivatie van de medewerkers; en op de wijze waarop de afgelopen jaren de crisisorganisatie meer onder de aandacht is gebracht en bij incidenten heeft gefunctioneerd.

2.2 Conclusies per onderwerp uit het normenkader

2.2.1 Organisatie

72 uur functioneren

De eerste norm uit het normenkader stelt dat de gemeentelijke crisisorganisatie in staat is om tenminste 72 uur continu te kunnen functioneren. De meeste gemeenten geven aan de eerste 8 uur van een crisis met de eigen crisisorganisatie op te kunnen vangen. De taken van de crisisfunctionarissen sluiten zo veel mogelijk aan bij de dagelijkse werkzaamheden.

Ondanks dat het werk tijdens een crisis zo goed als hetzelfde is als het 'gewone' werk, vragen medewerkers toch om echte specialisten:

"We hebben niet de kennis en vaardigheden om dit op te pakken. Zorg dat je profs hebt."
(medewerker gemeente Hillegom)

"De medewerkers van de gemeente doen hun best, maar het is gewoon geen dagelijkse kost."
(gemeente Katwijk)

"Het nadeel van de huidige situatie is dat we goedwillende amateurs zijn, we doen het erbij."
(hoofd van een proces gemeente Leiden)

Onafgebroken ofwel 72 uur functioneren gedurende een ramp of crisis, wordt door bijna alle gemeenten in samenwerking met andere gemeenten vormgegeven. Er zijn bijvoorbeeld afspraken gemaakt over bijstand, vervanging en aflossing. In een paar gemeenten kwam naar voren dat er medewerkers zijn die liever niet in een andere gemeente ingezet willen worden.

Alle gemeenten hebben hun Beleidsteam en Team Bevolkingszorg vormgegeven. Voor de functionarissen Informatiemanager BT, Communicatieadviseur BT en Informatiecoördinator TBZ hebben de gemeenten regionale pools ingericht.

In zijn algemeenheid is het vertrouwen onder de gemeentesecretarissen groot dat hun eigen

crisisorganisatie een ramp of crisis goed het hoofd kan bieden. Niet iedere gemeentesecretaris lijkt hiervan echter even overtuigd: "je vertrouwt er op dat als er echt iets is, het goed gaat, maar het geeft een goed gevoel dat er backup is."

Tijd voor voorbereiding

In het normenkader is een norm opgenomen over het per proces en per functionaris beschikbaar stellen van tijd voor de voorbereidingstaken in de crisisbeheersing. In iedere gemeente hebben crisisfunctionarissen tijd om zich voor te bereiden op hun functie in de crisisorganisatie, bijvoorbeeld door het volgen van een opleiding, training of oefening. Niet in iedere gemeente zijn deze uren ook vastgelegd in een werkplan, afdelingsplan of iets dergelijks. In hoeverre medewerkers de tijd kunnen nemen voor een OTO-activiteit, hangt vaak af van of het dagelijkse werk het toelaat.

Uit 'Rapportage scan gemeente Noordwijk':

Er zijn uren gereserveerd in de afdelingsplannen. Hiermee geeft de gemeente aan dat de taak in de crisisorganisatie een onderdeel van de taak van de medewerkers is. Door werkdruk van reguliere werkzaamheden levert de inzet voor de nevenfunctie in de crisisorganisatie soms spanning op.

Uit 'Rapportages scan gemeenten K5, Kaag en Braassem, Lisse en Noordwijkerhout':

Wegens drukte in de dagelijkse werkzaamheden komt de voorbereiding wel eens in het geding, krijgt de voorbereiding op de taak in de crisisorganisatie niet altijd de benodigde aandacht.

Crisisruimten

In het normenkader wordt ook aandacht besteed aan de middelen die nodig zijn om de gemeentelijke crisisorganisatie te kunnen laten draaien. Op gemeente Oegstgeest na hebben alle gemeenten de crisisruimtes voor het BT en het TBZ voorbereid. In gemeente Oegstgeest is ten opzichte van 2012 wel een verbetering gemaakt ten aanzien van crisisruimtes. In de meeste gemeenten worden de crisisruimtes dagelijks, voor andere doeleinden, gebruikt. Op deze manier worden bijvoorbeeld computers als het ware dagelijks getest.

Noodstroomvoorziening en uitwijklocatie

Zestien gemeenten beschikken over een noodstroomvoorziening voor het gemeentelijk crisiscentrum. Drie gemeenten beschikken hier niet over. De noodstroomvoorziening is in eigen bezit of er zijn afspraken gemaakt met een externe leverancier. Bij zes van de zestien gemeenten wordt de noodstroomvoorziening niet getest.

Alle gemeenten hebben een uitwijkregeling afgesproken met een naburige gemeente voor het geval geen gebruik gemaakt kan worden van de eigen locatie. Aandachtspunt hierbij is of medewerkers ook daadwerkelijk aan de slag kunnen op de andere locatie.

Noodcommunicatievoorziening

Alle gemeenten zijn aangesloten op de Noodcommunicatievoorziening (NCV). De NCV wordt in ieder cluster een keer per twee maanden getest. Hierbij worden ook de noodnummers van politie, GHOR en brandweer getest. Cluster Bevolkingszorg Regio Leiden is in 2014 met het tweemaandelijks testen gestart.

Opvanglocaties

Iedere gemeente heeft een of meerdere opvanglocaties aangewezen. Niet alle opvanglocaties zijn voorzien van een noodstroomvoorziening. Gemeenten zijn op de hoogte van elkaars opvanglocaties.

2.2.2 Planvorming

Regionaal Crisisplan

Alle gemeenten hebben, conform de doelstelling in het beleidsplan VRHM, het Regionaal Crisisplan (RCP) in hun organisaties geïmplementeerd. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in RCP Handboek Bevolkingszorg. Door middel van diverse OTO-activiteiten zijn medewerkers in de crisisorganisatie bekend gemaakt met de voor hen relevante delen van het plan.

Zeven gemeenten hebben daarnaast op basis van het RCP actuele gemeentespecifieke uitwerkingen vastgesteld.

De gemeente Leiderdorp wijkt af van het RCP door niet voor ieder proces een apart hoofd te hebben aangewezen.

Uit 'Rapportage scan gemeente Leiderdorp':

Gemeente Leiderdorp heeft zijn crisisorganisatie niet volledig volgens de regionale opzet (het RCP) ingedeeld. Er is gekozen voor een verdeling van de processen zoveel als mogelijk op basis van dagelijkse aansturing en reguliere taakuitvoering. Een hoofd van een proces heeft in Leiderdorp dus meer dan een proces waar hij verantwoordelijk voor is in de warme fase. In het gesprek met de gemeentesecretaris en MOV'er werd aangegeven dat Leiderdorp in samenwerking met het cluster Bevolkingszorg Regio Leiden het Team Bevolkingszorg in 2015 conform het RCP gaat inrichten.

Andere plannen

In het normenkader wordt ook gesproken over het hebben van plannen voor juridische ondersteuning, continuïteit van de organisatie, jaarwisseling, asbest en griepandemie. Op regionaal niveau is een 'Procedure asbestincidenten' beschikbaar en een 'format draaiboek jaarwisseling'. Twee gemeenten hebben geen continuïteitsplan, van vier gemeenten is niet bekend of zo een plan er is. Gemeente Noordwijkerhout heeft geen draaiboek griepandemie. Van drie andere gemeenten is niet bekend of een draaiboek griepandemie voorhanden is.

Uit 'Rapportage scan gemeente Bodegraven-Reeuwijk':

Medewerkers van verschillende teams hebben aanvullende plannen opgesteld om praktisch met elkaar aan de slag te kunnen gaan. Intergemeentelijke afstemming staat ook in de plannen. De medewerkers vinden het leuk om gezamenlijk aan de uitwerking van de plannen te werken.

Uit 'Rapportage scan gemeente Voorschoten':

"Er zijn allerlei modelplannen. Dit is interessant en je leert ervan. Gezond boerenverstand is echter net zo belangrijk." (medewerker werkorganisatie Duivenvoorden)

Afspraken met derden

Een van de normen gaat over het schriftelijk vastleggen van afspraken met derden en tweejaarlijks actualiseren van deze afspraken. Vijf gemeenten hebben de afspraken met partners schriftelijk vastgelegd. Dit wil niet zeggen dat de andere gemeenten geen afspraken met derden gemaakt hebben. Integendeel, iedere gemeente heeft afspraken met partners, deze zijn echter mondeling van aard. Zeven gemeenten checken regelmatig of de gemaakte afspraken nog juist zijn, met andere woorden actualiseren de gemaakte afspraken.

De meeste gemeenten zijn van mening dat niet alle afspraken met partners contractueel vastgelegd en 'dichtgetimmerd' moeten worden. Om met de woorden van de gemeente Zoeterwoude te spreken: "De vraag is tot hoever wil je het organiseren? Hoe groot is je improvisatievermogen? Waar je gemak van kunt hebben, dat moet je regelen."

2.2.3 Alarmeren en bereikbaarheid

Piketvorm

Om de opkomst van cruciale functies te borgen geldt voor een aantal functies hard piket. Bijvoorbeeld

voor de Ambtenaar Rampenbestrijding in het BT. Deze functie wordt veelal ingevuld door een MOV'er. Ieder cluster heeft MOV-piket afgesproken. Voor de functie van Hoofd Communicatie in het TBZ geldt ook hard piket als norm. Bodegraven-Reeuwijk, Leiden en Leiderdorp voldoen aan deze norm. Met de nieuwe ontwikkelingen rondom professionalisering crisiscommunicatie is deze norm inmiddels achterhaald. Met de regionale piketpool HTO-C (Hoofd Taakorganisatie-Communicatie, voorheen Hoofd Communicatie) voldoet in principe iedere gemeente vanaf 1 juli 2014 aan deze norm.

Opkomsttijd

Het normenkader schrijft voor veel functies een opkomsttijd voor. De opkomsttijden staan beschreven in het Regionaal Crisisplan. Gemiddeld genomen zijn geen uitspraken te doen over of de opkomsttijden gehaald worden of niet. Gemeente Zuidplas is in dit geval een uitzondering. Gemeente Zuidplas heeft in 2013 een opkomstoefening gehouden waarbij de opkomsttijden van het Team Bevolkingszorg gemeten zijn. Hieruit is gebleken dat de opkomsttijden gehaald worden.

Voor veel gemeenten geldt dat de meeste crisisfunctionarissen indien nodig snel in het gemeentehuis kunnen zijn. Dit komt omdat veel crisisfunctionarissen woonachtig zijn in en om de gemeente zelf.

Alarmerings- en opkomstoefeningen

Nagenoeg alle gemeenten maken voor de alarmering van hun crisisorganisatie gebruik van OOV-Alert. Gemeente Katwijk maakt gebruik van handmatige belbomen. De gemeente vertrouwt erop dat de belbomen snel en adequaat werken.

Het is de bedoeling dat minimaal een keer per kwartaal een alarmeringsoefening plaatsvindt. Zestien gemeenten houden alarmeringsoefeningen. De resultaten van de alarmeringsoefeningen worden vergeleken met eerder gehouden oefeningen. Bijzonderheden worden door de MOV'er teruggekoppeld naar de hoofden, teamleiders of medewerkers zelf.

Minimaal een keer per jaar moet een opkomstoefening voor de hele crisisorganisatie georganiseerd worden. Dit gebeurt in negen gemeenten.

Uit 'Rapportage scan gemeente Leiderdorp':

Ieder jaar vindt een opkomstoefening plaats. Nadat de opkomstoefening is afgerond, geeft een van de processen een presentatie over hun werkzaamheden in de crisisorganisatie. De presentaties geven een positieve impuls aan de beeldvorming van de crisisorganisatie.

Uit 'Rapportage scan gemeente Noordwijk':

Een keer per jaar organiseert de gemeente een opkomstoefening. De medewerkers vinden het een goede oefening. Het geeft inzicht in waar de organisatie staat.

Uit 'Rapportage scan gemeente Waddinxveen':

Een keer per jaar organiseert de gemeente een opkomstoefening, bij deze oefening wordt bekeken of de teams compleet zijn.

2.2.4 Informatiemanagement en -voorziening

Netcentrisch werken

De gemeentelijke crisisorganisatie is opgeleid en geoefend om netcentrisch te werken en kan daarbij LCMS hanteren. Voor het Beleidsteam en het Team Bevolkingszorg geldt dit in alle gemeenten. Op regionaal niveau zijn pools ingericht voor Informatiemanagers BT en Informatiecoördinatoren TBZ. Informatiemanagement/ -voorziening en het gebruik van LCMS blijven wel aandachtspunten.

De norm opgeleid en geoefend om netcentrisch te werken geldt ook voor team communicatie. Hier wordt nog aan gewerkt. De rol van Informatiecoördinator team communicatie is inmiddels belegd bij de Omgevingsanalisten. Hier is, in het kader van professionalisering crisiscommunicatie fase 2, een

regionale pool van gemaakt. In juni heeft de regionale pool een opleidingsdag gehad.

2.2.5 Opleiden, trainen, oefenen

Alle gemeenten bieden hun leidinggevenden die een rol hebben in de crisisorganisatie en medewerkers in de crisisorganisatie opleidingen, trainingen en oefeningen aan. Veelal spreken de clusters een jaarprogramma af en worden opleidingen gezamenlijk georganiseerd. Bij bijna alle gemeenten is het een wens om meer te oefenen in de praktijk.

Het volgen van OTO-activiteiten wordt door veel gemeenten verplicht gesteld. In hoeverre 'verplicht' ook 'VERPLICHT' is, is de vraag gezien het feit dat de tijd die medewerkers kunnen nemen voor opleiden trainen en oefenen afhangt van de drukte van het dagelijks werk.

Op gemeenten Noordwijkerhout en Voorschoten na, worden in alle gemeenten de OTO-activiteiten geëvalueerd. De resultaten van de evaluaties bereiken de deelnemers aan de OTO-activiteiten niet altijd. De evaluaties worden onder andere gebruikt om verbeteringen aan te brengen in diverse plannen.

Uit 'Rapportage scan gemeente Nieuwkoop':

OTO is verplicht voor iedereen. OTO-activiteiten worden geëvalueerd. De MOV'er haalt hier concrete acties uit en betreft de hoofden van de processen hier nauw bij. Zij zorgen ervoor dat de verbeterpunten verder worden uitgewerkt. Medewerkers worden over evaluaties geïnformeerd.

Uit 'Rapportage scan gemeente K5':

OTO-activiteiten worden geëvalueerd en besproken tijdens clustervergaderingen. MOV'ers halen hier concrete acties uit en koppelen dit terug naar de medewerkers. De resultaten worden meegenomen in komende OTO-activiteiten.

Uit 'Rapportage scan gemeente Waddinxveen':

OTO is verplicht voor iedereen. Evaluaties van OTO-activiteiten bereiken hoofden en teamleiders niet altijd.

Uit 'Rapportage scan gemeente Leiden':

*"We hebben nog wel wat te leren, ervaring komt niet zomaar."
(gesprek met een hoofd van een proces)*

3. Normenkader en toekomstige ontwikkelingen

3.1 Normenkader

In maart 2011 heeft het Algemeen Bestuur het normenkader gemeentelijke processen vastgesteld. Dit normenkader zorgde voor een kwaliteitsimpuls ten aanzien van crisisbeheersing bij de gemeenten. Het normenkader heeft ook bijgedragen aan uniformering binnen de regio. Het kader werd gebruikt als leidraad, als iets om naar toe te werken en was voor sommige gemeenten een stok achter de deur.

Gemiddeld genomen vinden gemeentesecretarissen en MOV'ers het goed dat er een normenkader is. Het huidige normenkader is alleen niet meer van deze tijd. Het is te bureaucratisch, te instrumenteel, te zwart-wit, te star en een aantal normen zijn achterhaald. Een eventueel nieuw 'normenkader' moet uitnodigend zijn en moet de focus leggen op een aantal zaken waarvan we vinden dat iedere gemeente dit geregeld moet hebben. Een eventueel nieuw 'normenkader' staat ook niet voor de eeuwigheid, maar voor een paar jaar.

3.2 Toekomstige ontwikkelingen

Vanaf 2013 is met het bestuur, met gemeentesecretarissen en MOV'ers veel gesproken over bevolkingszorg in de toekomst. Het gesprek startte naar aanleiding van een aantal publicaties waarin

een nieuwe visie op bevolkingszorg wordt gepresenteerd:

- 'Bevolkingszorg op orde – De vrijblijvendheid voorbij', commissie Bruinooge;
- 'Bevolkingszorg op orde 2.0 – Eigentijdse bevolkingszorg, volgens afspraak', commissie Bruinooge;
- 'Nodig of overbodig – een fundamentele bezinning op bevolkingszorg in de veiligheidsregio's Gooi en Vechtstreek, Utrecht en Flevoland';
- de referaten van Tom Kniesmeijer (toekomstpsycholoog en initiatiefnemer van de jaarlijkse Trendrede) en Ira Helsloot (Hoogleraar Crisisbeheersing en Fysieke Veiligheid) tijdens de themadag van het Algemeen Bestuur september 2013.

3.3 Nieuwe visie op bevolkingszorg

In de scangesprekken is de toekomst van de bevolkingszorg ook aan bod gekomen. Gemiddeld genomen zijn gemeentesecretarissen en MOV'ers enthousiast over de nieuwe visie op bevolkingszorg. In deze visie staan zelfredzaamheid, veerkracht en bereidwilligheid van mensen en de wijze waarop de overheid haar taken hierop afstemt centraal. Ingezien wordt dat gemeenten niet alles zelf hoeven te regelen, maar dat bepaalde taken beter door anderen uitgevoerd kunnen worden. De gemeente krijgt een andere rol, die van regisseur.

3.4 Project Bevolkingszorg op orde 2.0

Naar aanleiding van de nieuwe visie op bevolkingszorg zijn binnen de clusters allerlei initiatieven ontplooid om te kijken naar de invulling van de crisisorganisatie. Het cluster Midden-Holland koerst aan op een intergemeentelijke crisisorganisatie per 1 januari 2015. In de samenwerkingsverbanden Bevolkingszorg Regio Leiden en Duin- en Bollenstreek wordt ook gewerkt aan de inrichting van een crisisorganisatie voor het cluster. Ook in de Rijn- en Veenstreek staat dit bij de MOV'ers op de agenda. Daarnaast wordt regionaal invulling gegeven aan verschillende communicatiefuncties en de informatiemanagementtaken.

Naar aanleiding van al deze ontwikkelingen heeft de regiegroep gemeentesecretarissen de Coördinerend Functionaris, het BGC en de MOV'ers verzocht om het thema 'Bevolkingszorg 2.0 Hollands Midden' uit te werken en de resultaten daarvan voor te leggen aan het plenair overleg gemeentesecretarissen aan het einde van dit jaar.¹ Het project behelst de uitwerking van een efficiëntere en effectievere organisatievorm van de gemeentelijke bevolkingszorgprocessen in het kader van de nieuwe visie. Daarnaast wordt bekeken hoe het normenkader geactualiseerd of aangepast kan worden. Hierbij wordt onder andere rekening gehouden met de vereisten uit de Wet veiligheidsregio's, de ambities uit het regionaal beleidsplan, de uitkomsten van de scangesprekken en de uitgangspunten in het Regionaal Crisisplan. Ook wordt het toetsingskader van de Inspectie VenJ meegenomen in dit project.

3.5 Beschouwing van het normenkader

Naar aanleiding van de scan is gekeken naar de normen uit het normenkader. Op basis van de scangesprekken en de resultaten van de scan kunnen wel al uitspraken worden gedaan over de huidige normen (zie bijlage 1). Er zijn gedachten gevormd over welke normen kunnen vervallen; welke normen goed zijn om te behouden en anders te formuleren; en welke normen nader bezien moeten worden in het kader van de ontwikkeling naar Bevolkingszorg 2.0.

Uiteraard wordt in het kader van het bovengenoemde project het hele normenkader onder de loep genomen. In het project Bevolkingszorg 2.0 worden alle normen verder bekeken. De resultaten van de scan zijn dan ook input voor dit project.

4. Proces van de 2-meting scan gemeentelijke processen

4.1 Doel

Het doel van de scan is inzicht krijgen in de (kwaliteit van de) huidige crisisorganisaties om door te kijken naar een meer hedendaagse bevolkingszorg. Van gedachten wisselen over waar we staan en waar we heen willen, van nu naar de toekomst.

¹ Uit: 'Bevolkingszorg op orde 2.0 – Hollands Midden versie 1.2', BGC, 11 juni 2014.

4.2 Onderzoeksteam en manier van onderzoek

In het kader van de scan zijn alle gemeenten bezocht door een onderzoeksteam. De gemeenten van de Krimpenerwaard zijn hierbij als één gemeente beschouwd. Voor gemeente Alphen aan den Rijn geldt de scan, vanwege de fusie met Boskoop en Rijnwoude per 1 januari 2014, als ware het een nulmeting in plaats van het vervolg op de eerder gehouden metingen.

Het onderzoeksteam (een gemeentesecretaris, een of twee MOV'ers en een of twee BGC-medewerkers) werd samengesteld uit een groep van vier gemeentesecretarissen, vijf MOV'ers en de medewerkers van BGC. Met name voor de gemeentesecretarissen en MOV'ers was de scan een mooie gelegenheid om een kijkje te nemen in andermans keuken.

Elk bezoek aan een gemeente startte met een gesprek met de gemeentesecretaris en MOV'er. Daarna werden gesprekken gevoerd met een hoofd van een proces, een teamleider en een aantal medewerkers. Van het bezoek aan een gemeente is een rapportage gemaakt. Nadat eventuele aanvullingen van de gemeentesecretaris en MOV'er waren verwerkt in de rapportage, is een definitief exemplaar toegestuurd aan deze gesprekspartners.

4.3 Evaluatie van het proces

Het onderzoeksteam heeft het proces van de scan met elkaar geëvalueerd. De onderzoekers zijn van mening dat:

- de standaard vragenlijst voor de gesprekken een goed startpunt was;
- de voorbereiding door de MOV'ers van de bezochte gemeenten goed was;
- het enthousiasme en de betrokkenheid van de gesprekspartners groot was;
- de opbouw van de gemeentelijke rapportages goed is;
- de rapportages onvoldoende gemeentespecifieke zaken aangeven.

Deze evaluatiepunten zijn leerpunten voor eventuele onderzoeken bij de gemeenten in de toekomst.

Bijlage 1: Gedachten over normen op basis van de scan

Normen die kunnen vervallen
<ul style="list-style-type: none">- BT / TBZ / Sectie Bevolkingszorg ROT bestaat uit bepaalde leden²- Per proces aantal functies vastgesteld en 3 mensen per functie benoemd¹- Faciliteiten crisisruimtes BT / TBZ ieder kwartaal getest³- Noodstroomvoorziening gemeentelijk crisiscentrum⁴- Medewerkers hebben een rampenidentificatiepas- Gemeenten maken gebruik van RCP¹- Gemeentespecifieke uitwerkingen RCP vastgesteld¹- Medewerkers zijn bekend met de voor hen relevante plannen¹- Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn vastgelegd en gecommuniceerd¹- Opkomsttijden en piketten¹- Crisisorganisatie opgeleid en geoefend om netcentrisch te werken en kan LCMS hanteren⁵- BT / TBZ houden eigen beeld bij en stellen dit beschikbaar voor het totaalbeeld (LCMS)⁵- Gebruik bronbestanden- Medewerkers volgen jaarlijks een training of oefening
Normen om te behouden en anders te formuleren
<ul style="list-style-type: none">- Gemeente stelt tijd beschikbaar voor voorbereiding op crisisbeheersing- Min. x fte MOV per gemeente (afhankelijk van aantal inwoners)- Aansluiting op NCV en minimaal tweemaandelijks testen- Voorbereide crisisruimtes BT / TBZ, die binnen 55 minuten na alarmering zijn ingericht- Uitwijkregeling met naburige gemeente- Evaluaties van oefeningen en incidenten verwerken in plannen- Alarmerings- en opkomstoefeningen- Medewerkers zijn voldoende opgeleid- Trainingen en oefeningen worden geëvalueerd om verbeteringen aan te brengen in de crisisorganisatie
Normen om te bezien in het licht van Bevolkingszorg op orde 2.0
<ul style="list-style-type: none">- Crisisorganisatie in staat 72 uur continu te kunnen functioneren⁶- Aanwijzen opvanglocaties, die binnen 45 min. beschikbaar zijn, en voorzien zijn van noodstroom- Gemeenten beschikken over een aantal plannen als plan voor juridische ondersteuning- Afspraken met partners (derden)- Opkomsttijden bekend gemaakt aan medewerkers crisisorganisatie- Informatiemanagement / Informatievoorziening

² Staat beschreven in het Regionaal Crisisplan.

³ Door dagelijks gebruik is apart testen niet noodzakelijk.

⁴ Kostenaspect.

⁵ Staat beschreven in het Referentiekader netcentrisch werken.

⁶ Volgens Wvr gaat het om 'onafgebroken functioneren'. Dit wordt meegenomen in project Bevolkingszorg 2.0. 9

Bijlage 2: Overzicht van de resultaten van een aantal normen – per 1-4-2014

Norm	Toelichting	Duin- en Bollenstreek						Midden-Holland					Rijn- en Veenstreek			Bevolkingszorg regio Leiden				
		H'gom	Lse	K'wijk	N'wijk	N'hout	Teyl	B-R	Gda	K5	W'veen	Zplas	AdR	KenB	N'koop	Ldn	L'dorp	Oegst	V'sch	Z'wde
Continuïteit crisisorganisatie																				
72 uur continu kunnen functioneren		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Sectie Bevolkingszorg																				
ACommandant Bevolkingszorg		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Staffunctionaris Bevolkingszorg		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Communicatieadviseur ROT		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Middelen																				
Voorbereide crisisruimte BT		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja
Faciliteiten minimaal 1x per kwartaal getest		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja
Noodstroomvoorziening gemeentelijk crisiscentrum binnen 45 min. beschikbaar of uitwijk-regeling met naburige gemeente		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Aangesloten op noodcommunicatievoorziening (NCV)		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Noodcommunicatievoorziening tweemaandelijks getest		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Alarmeren en bereikbaarheid																				
Piketvorm Sectie Bevolkingszorg (ROT)																				
AC Bevolkingszorg	Hard piket i.c.m. (sub)regionale pool	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Staffunctionaris Bevolkingszorg	Hard piket i.c.m. (sub)regionale pool	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Communicatieadviseur ROT	Hard piket o.b.v. regionale pool	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Oefeningen																				
Alarmeringsoefening minimaal 1x per kwartaal		Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja
Opkomst oefening minimaal 1x per jaar		Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
Opleiden trainen en oefenen																				
Medewerkers volgen jaarlijks training/oefening		Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Trainingen en oefeningen worden geëvalueerd		Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja

